

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců JUDr. Tomáše Langáška a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **Z. R.**, zastoupeného Mgr. Václavem Strouhalem, advokátem, se sídlem Přátelství 1960, Písek, proti žalované: **Policie České republiky**, Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje, se sídlem Lannova 26, České Budějovice, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalované č. j. ŘKR-2359/2011 ze dne 24. listopadu 2011, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích č. j. 10 A 14/2012 - 65 ze dne 25. ledna 2013,

takto:

- I. Kasační stížnost žalované **se zamítá.**
- II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 6800 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta Mgr. Václava Strouhala, advokáta, se sídlem Písek, Přátelství 1960.

Odůvodnění:

I.

Vymezení případu

[1] Žalobce byl od 1. srpna 1979 příslušníkem Policie České republiky. Působil na služebním místě vrchního inspektora u Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje, Integrované operační středisko, Operační středisko Písek. Jeho služební poměr skončil propuštěním ze služebního poměru na žádost dne 31. května 2010.

[2] Na shora uvedeném služebním místě docházelo od roku 2007 k plánování přesčasů. Avšak za odpracované přesčasové hodiny dostal bývalý příslušník úhradu pouze v rozsahu přesahujícím 150 hodin. Nařízení a neproplacení přesčasových hodin do rozsahu 150 hodin odůvodnil služební funkcionář ustanovením § 54 odst. 1 a § 125 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „služební zákon“).

[3] Žádostí ze dne 27. prosince 2010 žádal stěžovatel o doplacení služebního příjmu a nároků odvíjejících se od služebního příjmu, tedy zpětné doplacení výkonu služby přesčas v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce za rok 2007, 2008 a 2009 v částce 89 030 Kč, neboť dle tvrzení žalobce byly přesčasy plánovány v rozporu se zákonem, zejm. nesplňovaly podmínku nařízení z důvodu důležitého zájmu služby ve smyslu § 54 odst. 1 služebního zákona a nebyly řádně odůvodněny. Naopak nařizováním a plánováním přesčasů byla řešena dlouhodobá neuspokojivá personální situace.

[4] Dne 27. ledna 2011 ředitel pro řízení lidských zdrojů Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje ve věcech služebního poměru sdělením č. KRPC-81516-2/ČJ-2010-0200 OP žádost žalobce zamítl. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání ze dne 13. dubna 2011.

[5] Dne 24. listopadu 2011 zamítl ředitel Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje rozhodnutím č. ŘKR-2359/2011 podle § 190 odst. 8 služebního zákona odvolání žalobce proti shora uvedenému rozhodnutí a současně napadené rozhodnutí potvrdil.

[6] V odůvodnění svého rozhodnutí ředitel Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje uvedl, že vykazování služby přesčas bylo v dané věci prováděno v souladu se služebním zákonem, rozkazy a nařízeními služebních funkcionářů, jak vyplývá z plánu služeb za jednotlivé kalendářní měsíce. Nárok na náhradní volno nebo za služební příjem za službu přesčas vzniká pouze v případech, že příslušník bezpečnostního sboru již v kalendářním roce vykonal přesčas v rozsahu 150 hodin, za něž se neposkytuje ani náhradní volno ani služební příjem, s jedinou výjimkou, a to služby přesčas při nařizené služební pohotovosti (§ 54 služebního zákona). Lze tedy proplatit přesčas až od 151. hodiny.

[7] Výkon služby policisty zařazeného na integrovaném operačním středisku (dále jen „IOS“), kde působil žalobce, je nadto výkonem služby výjimečným, neboť postavení IOS je specifické. Výběru policisty na IOS se vzhledem k jeho mimořádnému postavení věnuje maximální pozornost a požadovaná doba trvání služebního poměru pro službu na něm je minimálně pět let. Z důvodu závažnosti a mimořádnosti plnění úkolů musí být výkon služby na IOS zabezpečen nepřetržitým provozem jak za plného stavu policistů, tak i v době snížení jejich stavu. Proto je k plnění úkolů IOS, tak jako v jiných službách, využíván institut služby přesčas. Podle § 201 služebního zákona se za důležitý zájem služby považuje zájem bezpečnostního sboru na včasném a kvalitním plnění úkolů bezpečnostního sboru. Žalovaný dále odkázal též na § 171 písm. h) služebního zákona, podle něhož se na nařizování služby přesčas nevztahuje řízení ve věcech služebního poměru.

[8] Proti rozhodnutí ředitele Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje č. ŘKR-2359/2011 ze dne 24. listopadu 2011 podal žalobce správní žalobu, které Krajský soud v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“) rozsudkem č. j. 10 A 14/2012-65 ze dne 25. ledna 2013 vyhověl a napadené rozhodnutí pro vady řízení zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. V odůvodnění soud odkázal na závěry obsažené ve svém předchozím rozsudku ze dne 29. prosince 2011 sp. zn. 10 A 75/2011. V něm krajský soud podrobně uvedl, jaké jsou požadavky § 54 služebního zákona, vysvětlil, co lze považovat za důležitý zájem služby a ve kterých případech lze nařídít ve smyslu § 54 odst. 2 služebního zákona výkon služby dle taxativně stanovených důvodů. Služby přesčas lze využít pouze v důležitém zájmu služby za předpokladu výjimečnosti služby přesčas a odůvodnění přijetí tohoto opatření max. v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce, popř. při vyhlášení krizového stavu nebo v jiných výjimečných případech ve veřejném zájmu. Dále krajský soud odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, konkrétně na rozsudky ze dne 26. září 2012 č. j. 6 Ads 151/2011-126, jež byl publikován

pod č. 2823/2013 Sb. NSS, a ze dne 31. října 2012 č. j. 4 Ads 15/2012-34. Krajský soud konstatoval, že žalobou napadené rozhodnutí požadavky shora uvedené konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu nesplnilo.

[9] Ohledně výkladu pojmu důležitý zájem služby ve smyslu § 54 odst. 1 služebního zákona zavázal krajský soud žalovanou právním názorem vyjádřeným ve shora citované ustálené judikatuře. Důležitý zájem služby je správním uvážením, jehož kritéria jsou formulována v § 21 služebního zákona. Výklad žalované, která důležitý zájem služby spatřuje v trvalém a dlouhodobém požadavku na zajištění nepřetržité činnosti IOS, nerespektuje výjimečnost služby přesčas, a není tak správný. V dalším řízení proto krajský soud uložil žalované povinnost rozlišit přesčasovou práci žalobce naplánovanou v zájmu zajištění nepřetržitého provozu daného pracoviště při stanovené systematizaci a práci přesčas vyvolanou výjimečnou situací spočívající v nepřítomnosti policisty pro pracovní neschopnost.

II.

Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[10] Proti rozsudku krajského soudu podala žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) včasnou kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[11] První argument stěžovatelky spočíval v tvrzení, že rozhodnutí o nařízení služby přesčas jsou ve správním soudnictví obecně neprojednatelná. Služba přesčas je nařizována rozkazem, jemuž se příslušník musí podrobit pod hrozbou spáchání trestného činu neuposlechnutí rozkazu. Proto je nařizování služby přesčas dle § 171 písm. h) služebního zákona vyloučeno z řízení ve věcech služebního poměru. O nařízení služby přesčas není vedeno řízení a není tudíž vydáváno rozhodnutí. Proti nařízení služby přesčas nelze podat odvolání dle § 190 služebního zákona. Vzhledem k této skutečnosti není ani možný soudní přezkum rozhodnutí o nařízení služby přesčas, proto soudy ve správním soudnictví nemohou přezkoumávat ani konkrétní důvody, které v jednotlivých případech vedly k nařízení služby přesčas. Závěr o soudní přezkoumatelnosti nařízení služby přesčas by byl navíc v rozporu s nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 20/09 ze dne 15. listopadu 2011 (N 195/63 SbNU 247; 36/2012 Sb.).

[12] Podle stěžovatelky soudy, stejně jako jiné orgány státu, nejsou a nemohou být příslušné k přezkoumávání splnění podmínky veřejného zájmu služby, neboť dané posouzení náleží výlučně vedoucím příslušníkům, kteří jediní jsou schopni tento zájem identifikovat. Pod pojem veřejný zájem proto spadá rovněž situace nedostatku příslušníků jako taková, zejména ve vztahu k příslušníkům IOS, které mají v rámci jednotlivých útvarů Policie České republiky zvláště významné specifické postavení.

[13] Další argument stěžovatelky spočíval v tvrzení, že vzhledem ke znění § 171 písm. h) služebního zákona není obligatorně stanovena forma nařízení služby přesčas, lze ji tedy nařídit ústně. Žalobce navíc za celou dobu trvání služebního poměru nevznosl nikdy námitku proti nařizování služby přesčas. Z výkazů odpracovaných hodin navíc vyplývá, že všichni policisté sloužící na IOS v Písku v rámci kalendářního roku sloužili rovnoměrně rozvržené přesčasové hodiny, které tak nebyly nařizovány diskriminačně. V případech přesčasových hodin nad limit 150 hodin byly tyto hodiny propláceny společně se služebním příjmem.

[14] Žalobce v obsáhlém vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 15. května 2013 v reakci na námitky stěžovatelky připomněl závěry obsažené v konstantní judikatuře Nejvyššího správního soudu týkající se věci (rozsudky ze dne 26. září 2012 č. j. 6 Ads 151/2011-126

a ze dne 31. října 2012 č. j. 4 Ads 15/2012-34), která se s opakovanou argumentací stěžovatelky již dostatečně vypořádala. Stěžovatelka tak nerespektuje ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu. Na závěr navrhl žalobce přiznání náhrady nákladů řízení ve výši 10 200 Kč.

III.

Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[15] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež byly stěžovatelkou v kasační stížnosti uplatněny. Přitom neshledal vady uvedené v § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[16] Na úvod Nejvyšší správní soud uvádí, že problematikou nařizování služby přesčas příslušníka bezpečnostního sboru v rozsahu do 150 hodin v kalendářním roce se již Nejvyšší správní soud, jak správně připomněli žalobce a krajský soud, zabýval v rozsudcích č. j. 4 Ads 15/2012-40 a č. j. 6 Ads 151/2011-126. Šlo o případy příslušníků Policie České republiky, zařazených na stejném pracovišti IOS jako žalobce v nyní projednávané věci. V obou věcech krajský soud s odkazem na svoji judikaturu shledal rozhodnutí žalované nepřezkoumatelnými pro nedostatek důvodů, neboť v něm nebylo řádně odůvodněno nařizování služby přesčas, přičemž Nejvyšší správní soud se s argumentací krajského soudu ztotožnil a kasační stížnosti zamítl.

[17] V nyní projednávané věci uplatnila stěžovatelka před Nejvyšším správním soudem obdobné námitky, jako v řízení před krajským soudem, který se s nimi v napadeném rozsudku dopodrobna vypořádal. Právní názor Nejvyššího správního soudu obsahující odpověď na veškeré stěžovatelkou uplatněné námitky je již obsažen v rozsudku č. j. 6 Ads 151/2011-126. Nejvyšší správní soud v něm mimo jiné uvedl, že § 54 odst. 1 služebního zákona „*předpokládá, že k nařízení výkonu služby přesčas lze přistoupit pouze v důležitém zájmu služby. Tento důležitý zájem služby nelze pak sbledat v tom ..., když je dlouhodobý ač trvalý nedostatek osob nabírajících zvýšenými nároky na stávající příslušníky nařizováním služeb přesčas s odkazem na důležitý zájem služby.*“ Nejvyšší správní soud dále konstatoval, že „*krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku výslovně uvedl, že nerozporuje tvrzení žalované o tom, že na nařizování služby přesčas se podle § 171 písm. b) služebního zákona nevztahuje řízení ve věcech služebního poměru. Uvedl-li pak krajský soud, že je třeba, aby žalovaná jednoznačným, průkazným a nespochybnitelným způsobem prokázala, že služba přesčas není z jejích strany využívána k jiným účelům a za jiných podmínek, než které připouští platná právní úprava, má to dopad na případy, kdy jsou uplatňovány nároky vyplývající z nesprávné aplikace § 54 odst. 1 služebního zákona, tak jak je to namítáno žalobcem v tomto případě.*“

[18] S těmito závěry se Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje i v nyní projednávané věci, neshledává žádný důvod se od nich odchýlit a vzhledem k vyčerpávajícím odůvodněním všech citovaných rozhodnutí na ně plně odkazuje.

[19] Shodně s krajským soudem lze proto uzavřít, že odůvodnění napadeného rozhodnutí služebního funkcionáře postrádá rozhodný důvod pro v něm učiněný závěr o splnění podmínek pro nařizování služby přesčas žalobci v rozsahu do 150 hodin v kalendářním roce. Z rozhodnutí není zjištělné, kdy konkrétně došlo ke vzniku neočekávané situace způsobené např. momentální indispozicí či absencí některého z příslušníků a že následně na tuto neočekávaně vzniklou situaci byla žalobci nařizována práce přesčas. Z toho důvodu nelze postavit na jisto, zda ve vztahu k žalobci docházelo ze strany stěžovatelky k nařizování služby přesčas v souladu s § 54 odst. 1 služebního zákona a nelze argumentačně vyvrátit tvrzení žalobce, že k nařizování služby přesčas

docházelo v rozporu se zákonem, neboť byly dlouhodobě plánovány na IOS v Písku přesčasy, čímž byla řešena neuspokojivá personální situace u policie.

[20] Vzhledem ke všem shora uvedeným skutečnostem dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[21] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., aplikovaného na základě § 120 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Naopak žalobce měl ve věci plný úspěch, proto mu Nejvyšší správní soud přiznal náhradu nákladů řízení.

[22] Žalobce byl v řízení o kasační stížnosti zastoupen právním zástupcem, proto mu přísluší odměna za dva úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů: převzetí a příprava zastoupení na základě smlouvy o poskytnutí právních služeb [§ 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu] a sepsání vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 14. května 2013 [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Odměna za jeden úkon právní služby činí podle § 7 bodu 5, aplikovaného na základě § 9 odst. 4 písm. d), 3 100 Kč a podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu je třeba k ní přičíst 300 Kč na úhradu hotových výdajů za každý úkon, celkem tedy 600 Kč. Zmocněný advokát uvedl, že není plátcem daně z přidané hodnoty, proto je tato částka konečná. Žalobci se tedy přiznává náhrada nákladů řízení spočívajících v odměně a hotových výdajích v celkové výši 6 800 Kč. Přiznanou částku je stěžovatelka povinna ustanovenému zástupci zaplatit v přiměřené jednoměsíční lhůtě.

[23] Právní zástupce žalobce uplatnil ještě jeden úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. c) advokátního tarifu (další porada s klientem přesahující jednu hodinu), avšak neprokázal, že by se porada s klientem uskutečnila a ze spisu není ani zřejmé, v jaký další procesní úkon mohla tato porada vyústit. Vzhledem ke konstantní argumentaci žalobce obsažené ve vyjádření ke kasační stížnosti opírající se o poukaz na nerespektování ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu ze spisu rovněž nevyplývá, v jakou novou právní argumentaci, popř. uvedení nových skutečností oproti argumentaci již předestřené, taková porada mohla účelně vést. Odměnu a paušální náhradu výdajů za tento úkon právní služby proto Nejvyšší správní soud přiznat nemohl.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. října 2013

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu